

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ในปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วจากยุคแอนะล็อก (Analog) ไปสู่ยุคดิจิทัล (Digital) และยุคหุ่นยนต์ (Robotic) จึงทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตและการทำงาน ครูเป็นแกนหลักของการพัฒนาประเทศจึงต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับบริบทของการเปลี่ยนแปลง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดภาวะการเข้าสู่วัฒนธรรมใหม่ (Culture Shock) เนื่องจากการเปลี่ยนผ่านเทคโนโลยีและเพื่อป้องกันความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการใช้เทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม เช่น การสูญเสียการเป็นส่วนตัว ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การโจรกรรมข้อมูล การโจมตีทางไซเบอร์ เป็นต้น

ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล หรือ Digital literacy เป็นทักษะด้านดิจิทัลพื้นฐานที่จะเป็นตัวช่วยสำคัญในการปฏิบัติงาน การสื่อสาร และการทำงานร่วมกับผู้อื่นในลักษณะ “ทำน้อยได้มาก” หรือ “Work less but get more impact” และช่วยสร้างคุณค่า (Value Co-creation) และความคุ้มค่าในการดำเนินงาน (Economy of Scale) เพื่อการก้าวไปสู่การเป็นประเทศไทย 4.0 อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือช่วยให้บุคลากรสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองเพื่อให้ได้รับโอกาสการทำงานที่ดีและเติบโตก้าวหน้าในอาชีพ (Learn and Growth) ด้วย

เทคโนโลยีดิจิทัลทำให้ภูมิทัศน์ด้านการสื่อสารและบรรทัดฐานทางสังคมเปลี่ยนไป ไม่ว่าจะเป็นการเสฟสื่อ การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร หรือการสื่อสารกับผู้อื่น ทุกวันนี้เราอยู่ในโลกที่สามารถเข้าถึงสารสนเทศจำนวนมาก อยู่ในโลกที่การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และอยู่ในโลกที่เปิดโอกาสให้เราสามารถใช้เครื่องมือดิจิทัลในการสรรค์สร้างและเผยแพร่แนวคิดได้อย่างที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน การจะเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ในยุคดิจิทัลนั้นปฏิเสธไม่ได้ว่าเราจะต้องมีทักษะและความรู้ดิจิทัล ลำพังแค่เพียงการเข้าถึงเทคโนโลยีนั้นไม่เพียงพอ ตัวอย่างเช่น ถ้าจะหาข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ เราต้องรู้ว่าจะแยกความแตกต่างระหว่างกลวงการตลาดที่หลอกขายอาหารเสริมกับข้อมูลน่าเชื่อถือที่มาจากฐานงานวิจัยอย่างไร ถ้าจะหางานในโลกออนไลน์เราก็ต้องมีทักษะในการค้นหาข้อมูลที่ตรงกับงานที่เราต้องการ ถ้าจะหาโอกาสด้านการศึกษาในโลกออนไลน์เพื่อพัฒนาตัวเองเราก็ต้องรู้ว่าจะค้นหาแหล่งการศึกษาที่น่าเชื่อถือได้ที่ไหนและรู้จักเครื่องมือการเรียนรู้ออนไลน์ แล้วถ้าอยากลุกขึ้นมาทำกิจกรรมพัฒนาชุมชนเราก็ต้องรู้ว่าจะใช้ประโยชน์จากอินเทอร์เน็ตในการสื่อสารและทำงานร่วมกับคนในชุมชนอย่างไร

การอ่านออกเขียนได้ทางดิจิทัลสำหรับคนรุ่นใหม่จึงเป็นทักษะอย่างหนึ่งที่จะไปใช้ชีวิตในอนาคต กรอบทักษะพื้นฐานที่ใ้คนในยุควิถีใหม่ต้องมีคืออ่านออกเขียนได้ทางดิจิทัล ซึ่งเป็นพื้นฐานการสร้างทักษะดิจิทัล เพื่อว่าในอนาคตการก้าวสู่เศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทยจะเกี่ยวกับการใช้ดิจิทัลอยู่มาก

การเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี กำหนดให้นักศึกษาทุกคนจะต้องสอบผ่านเกณฑ์ประเมินทักษะด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ จึง

จะเรียนจบหลักสูตรได้ ด้วยความสำคัญและประโยชน์ของทักษะดิจิทัลและเงื่อนไขดังกล่าว จึงควรเตรียมนักศึกษาทุกคนให้มีความพร้อมทักษะดิจิทัลโดยเฉพาะนักศึกษาคณะครุศาสตร์ที่ต้องออกไปส่งต่อความรู้ให้กับผู้เรียนในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทักษะดิจิทัลของนักศึกษาคณะครุศาสตร์
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะดิจิทัลจำแนกตามเพศ สาขาวิชา

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้แนวทางที่จะพัฒนาทักษะดิจิทัลในด้านต่าง ๆ ให้กับนักศึกษาต่อไป
2. ได้ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ ความสามารถทักษะดิจิทัล ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ และเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อม พัฒนาความสามารถทักษะดิจิทัลของนักศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติที่กำลังศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 1,619 คน (มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, 2564)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาภาคปกติที่กำลังศึกษาคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 321 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยความคลาดเคลื่อน .05 ของ ยามาเน่ (Yamane, 1970: 580-581) กลุ่มตัวอย่างได้มาจากวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น คือ เพศ สาขาวิชา

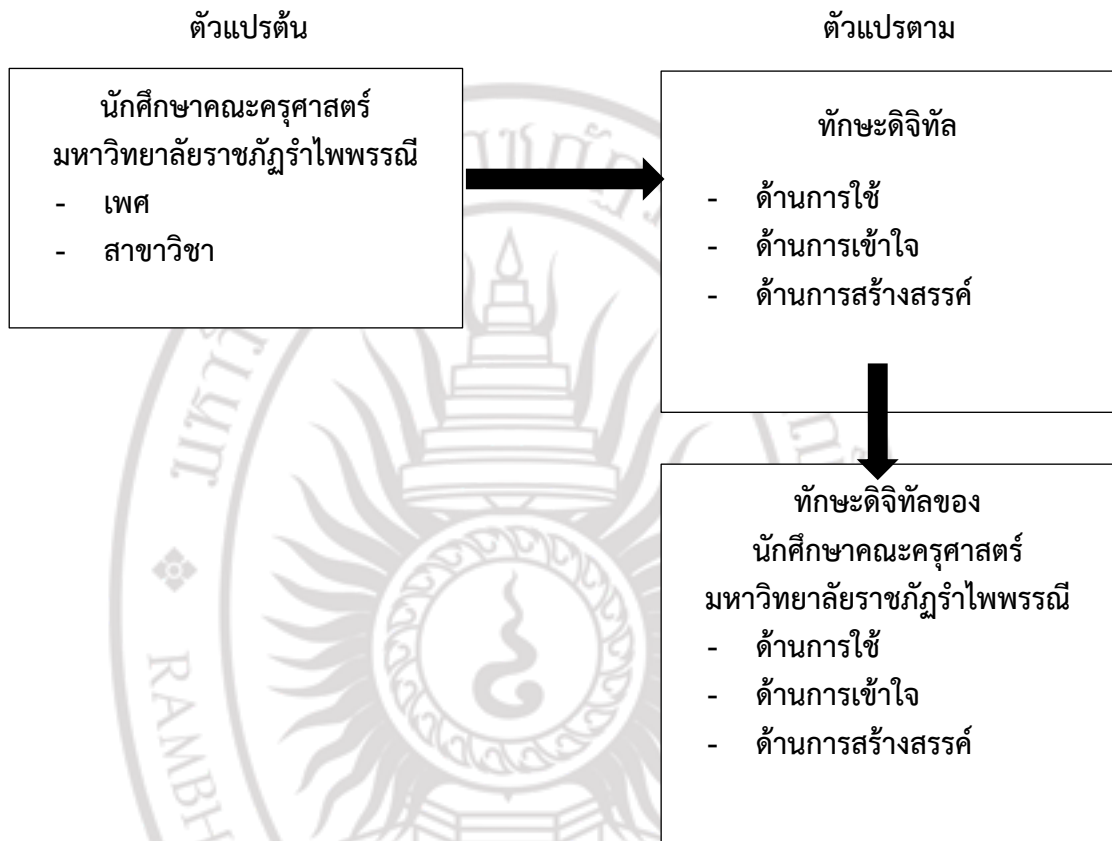
ตัวแปรตาม คือ ทักษะดิจิทัล ได้แก่ ด้านการใช้ ด้านการเข้าใจ ด้านการสร้างสรรค์

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะดิจิทัล หมายถึง ความสามารถในการเข้าถึง ความรู้ความเข้าใจ ประเมิน การจัดการ และใช้สารสนเทศอย่างมีวิจารณญาณ และเลือกใช้สารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศบนอินเทอร์เน็ต โดยมีความสามารถประเมินและใช้ เทคโนโลยีดิจิทัลที่เหมาะสมเพื่อสร้างสารสนเทศได้ด้วยตนเอง และสามารถสื่อสารไปยังกลุ่มชุมชน เครือข่ายความรู้ มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันและสะท้อนกลับทางสังคมอย่างมีจริยธรรม และสามารถสรุป ความรู้จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศที่น่าเชื่อถือ โดยการสืบค้นผ่านเครื่องมือสืบค้นสารสนเทศจาก เว็บไซต์ ตลอดจนความสามารถในใช้งานสารสนเทศอย่างเหมาะสม โดยคำนึงกฎหมายลิขสิทธิ์ ประเภทที่คุ้มครองสารสนเทศนั้นเอาไว้

นักศึกษาคู หมายถึง ผู้เรียนหลักสูตรครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทักษะศตวรรษที่ 21

กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี